

Κοινή Διαρθρωτική Πολιτική

Πολιτική Ανάπτυξης της Υπαίθρου
(Rural Development)

Εισαγωγή

- ❖ Η Διαχρονική στήριξη των αγροτικών εισοδημάτων με μέτρα στήριξης της τιμής των προϊόντων ωφέλησε περισσότερο τις οικονομικά εύρωστες και αποτελεσματικές εκμεταλλεύσεις.
- ❖ Επίσης επέτρεψε στις οριακές εκμεταλλεύσεις υψηλού οριακού κόστους να παραμείνουν στον κλάδο.
- ❖ Πέραν των μέτρων στήριξης των τιμών η ΕΕ έχει αναπτύξει μία σειρά από μέτρα αγροτικής πολιτικής που έχουν στόχο την αλλαγή των διαρθρωτικών χαρακτηριστικών του τομέα (μέγεθος εκμετάλλευσης, ηλικία αγροτών, αριθμός απασχολούμενων στην γεωργία κ.α.)

Κύρια διαρθρωτικά προβλήματα

- I. Υψηλό κόστος παραγωγής – χαμηλή τεχνική αποτελεσματικότητα
- II. Υψηλό ποσοστό συγκεκαλυμμένης ανεργίας – χαμηλή αποτελεσματικότητα εργασίας
- III. Υποαπασχόληση στον πρωτογενή τομέα
- IV. Μικρό μέγεθος εκμεταλλεύσεων.

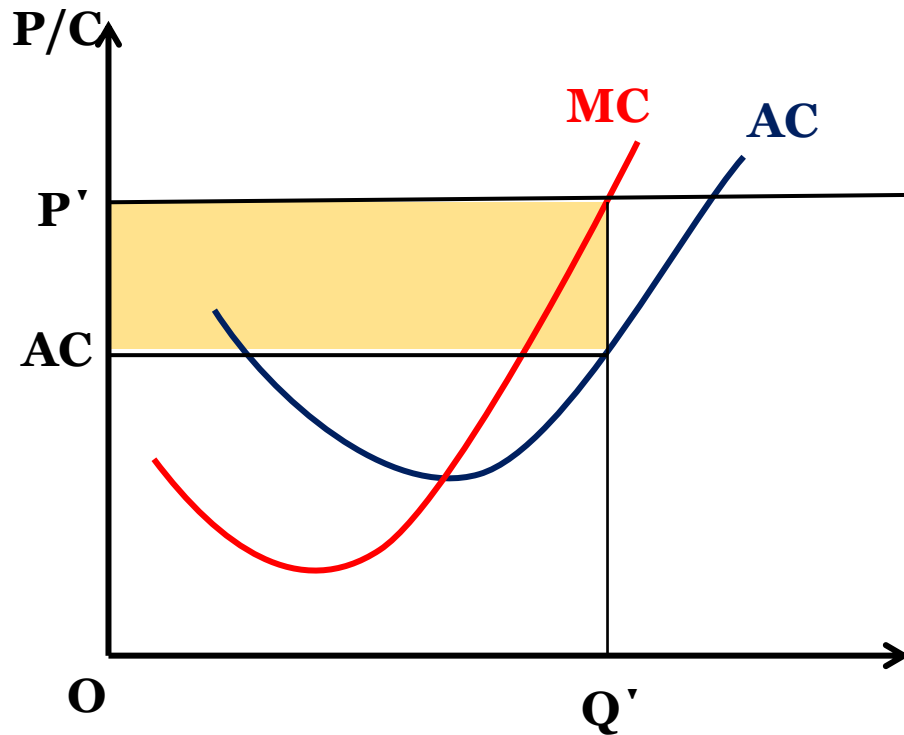
Στόχος των μέτρων της Διαρθρωτικής Πολιτικής

- ❖ Η πολιτική που αφορά τη δομή της παραγωγικής διαδικασίας και όχι το παραγόμενο γεωργικό προϊόν δηλαδή τη χρήση των παραγωγικών συντελεστών και τον προσανατολισμό της γεωργικής δραστηριότητας σε συγκεκριμένο στόχο οικονομικής ευημερίας
 - Λαμβάνονται υπ' όψη οι ανισότητες των γεωργικών περιοχών
 - Δυνατότητα χορήγησης ενισχύσεων σε εκμεταλλεύσεις που μειονεκτούν λόγω διαρθρωτικών ή φυσικών συνθηκών
 - Έχει μακροπρόθεσμο χαρακτήρα

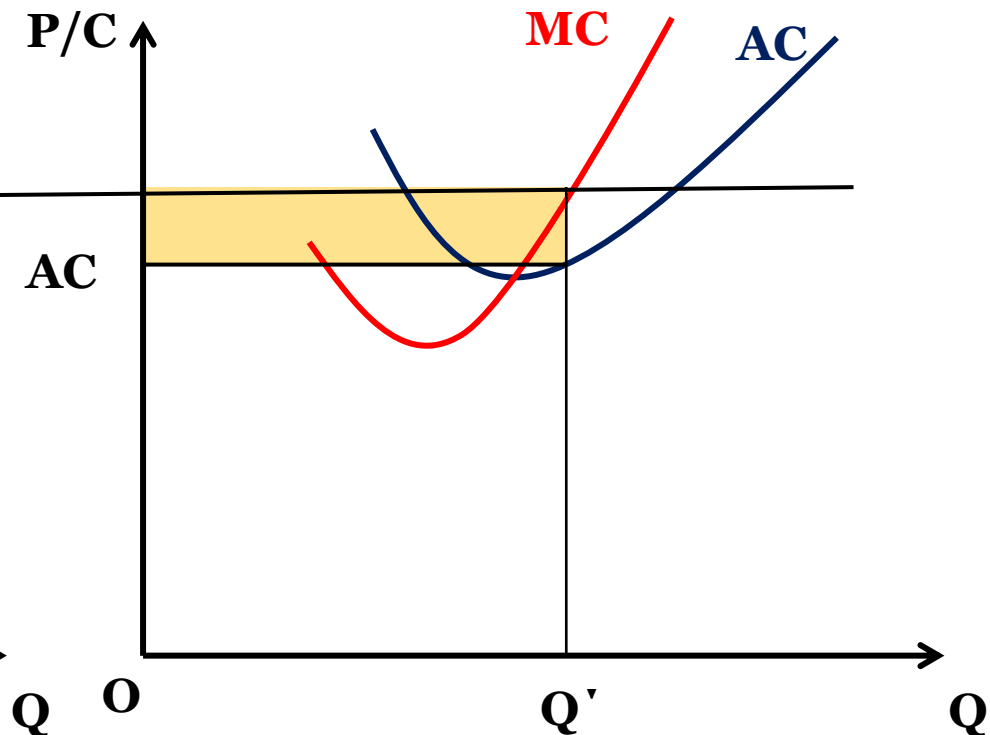
- ❖ Η **Διαρθρωτική πολιτική** (ή Πολιτική Αγροτικής Ανάπτυξης) έχει ως στόχο :
 - i. την αύξηση του ακαθαρίστου κέρδους** μέσω της μείωσης του κόστους παραγωγής ή/και αύξηση της τιμής του προϊόντος.
 - ii. την αύξηση της αμοιβής της εργασίας** μέσω της αύξησης του κόστους ευκαιρίας της εργασίας ή/και την μείωση του οριακού κόστους της εργασίας.

Επίδραση της πολιτικής στήριξης των τιμών σε εκμεταλλεύσεις διαφορετικής αποτελεσματικότητας

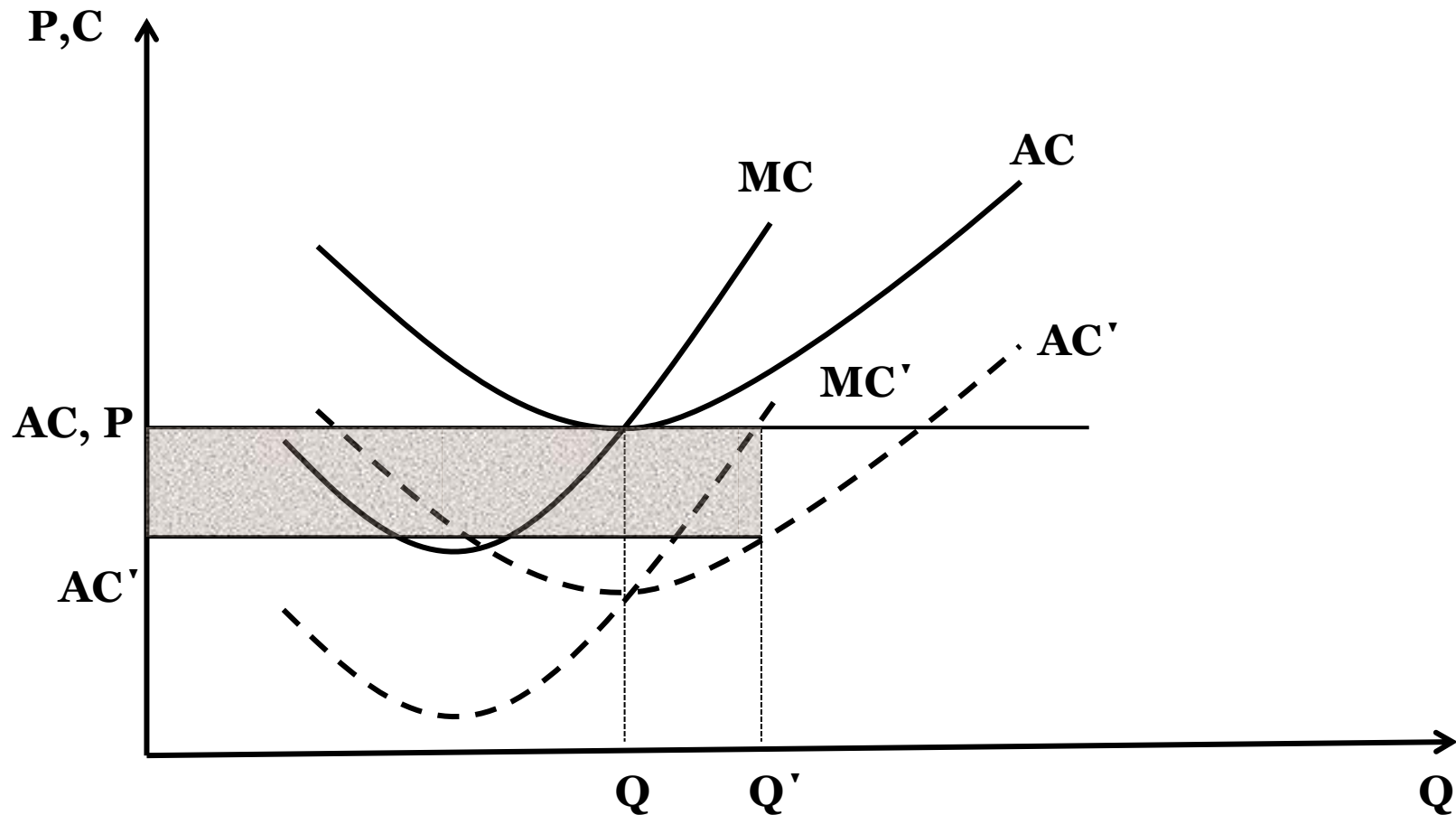
A. Εκμετάλλευση Χαμηλού Κόστους

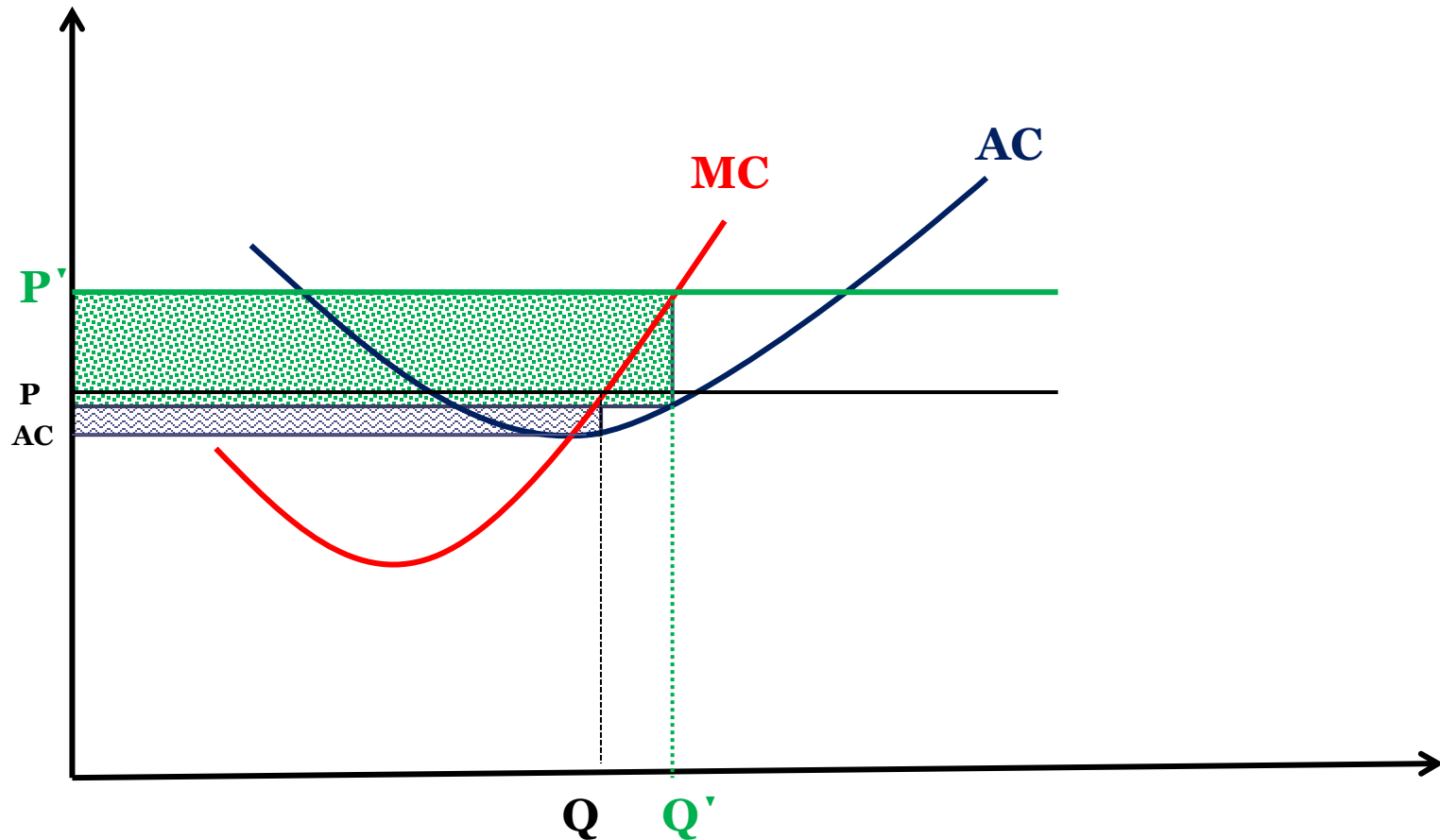
B. Εκμετάλλευση Υψηλού Κόστους

Επίδραση της διαρθρωτικής πολιτικής στο κόστος των αγροτικών εκμεταλλεύσεων

Μέτρα πολιτικής αύξησης της τιμής (προϊόντα ΠΟΠ, ΠΓΕ, ΒΙΟ)

Θεωρία της πολιτικής ανάπτυξης

- ❖ Προσαρμόζοντας τις παραγωγικές πρακτικές που οδηγούν στην μείωση του κόστους (π.χ. Στάγδην άρδευση) ή να αυξήσουν την τιμή διάθεσης του προϊόντος (π.χ. βιολογικά προϊόντα, προϊόντα ΠΟΠ), οι παραγωγοί μπορούν να επηρεάσουν το περιθώριο κέρδους τους.
- ❖ Ο χαρακτήρας και η ένταση της προσαρμογής διαφέρει ανάλογα τα χαρακτηριστικά της εκμετάλλευσης.
- ❖ Ο περιορισμός των δαπανών δεν θα πρέπει να είναι αποτέλεσμα της περιστολής των παραγωγικών δραστηριοτήτων.
- ❖ Η μείωση του κόστους επιτυγχάνεται με πραγματοποίηση επενδύσεων.
- ❖ Η νέου τύπου γεωργία απαιτεί επενδύσεις στην γνώση (ανθρώπινο κεφάλαιο, έξυπνη γεωργία, αναγεννητική γεωργία).

Προβλήματα, στόχοι και μέτρα πολιτικής επενδύσεων στο ανθρώπινο κεφάλαιο

◆ Προβλήματα:

- ☛ Συγκαλυμμένη ανεργία, υποαπασχόληση

◆ Στόχοι :

- ☛ Μείωση αριθμού προσώπων που επιδιώκουν εξασφάλιση εισοδήματος από τη γεωργική δραστηριότητα (διαρθρωτική προσαρμογή)

◆ Μέτρα:

- ☛ Εκπαίδευση, επιμόρφωση, κατάρτιση
- ☛ Δημιουργία εναλλακτικών ευκαιριών απασχόλησης
- ☛ Παροχή κοινωνικών υπηρεσιών

Ανθρώπινο κεφάλαιο

- ❖ Στην οικονομική επιστήμη οι ανθρώπινοι πόροι αντιμετωπίζονται ως κεφάλαιο που χαρακτηρίζεται από D & S
- ❖ Η ανάγκη για ανάπτυξη δημιουργεί ζήτηση για ανθρώπινο κεφάλαιο
- ❖ Οι επενδύσεις σε ανθρώπινο κεφάλαιο (εκπαίδευση, κατάρτιση, υγεία, κλπ) αυξάνουν την S

Αμοιβή εργασίας

- ❖ Η αμοιβή εργασίας αντιστοιχεί στην τιμή ισορροπίας D & S σε συνθήκες ελεύθερου ανταγωνισμού
- ❖ Αμοιβή εργασίας είναι ανάλογη της οικονομικής απόδοσης της εργασίας
- ❖ Δεδομένου ότι η εργασία αντιμετωπίζει μειωμένο ανταγωνισμό από τα άλλα μέσα παραγωγής, όσο αυξάνεται το οριακό προϊόν της εργασίας τόσο αυξάνεται η D για εργασία (ανθρώπινο κεφάλαιο)

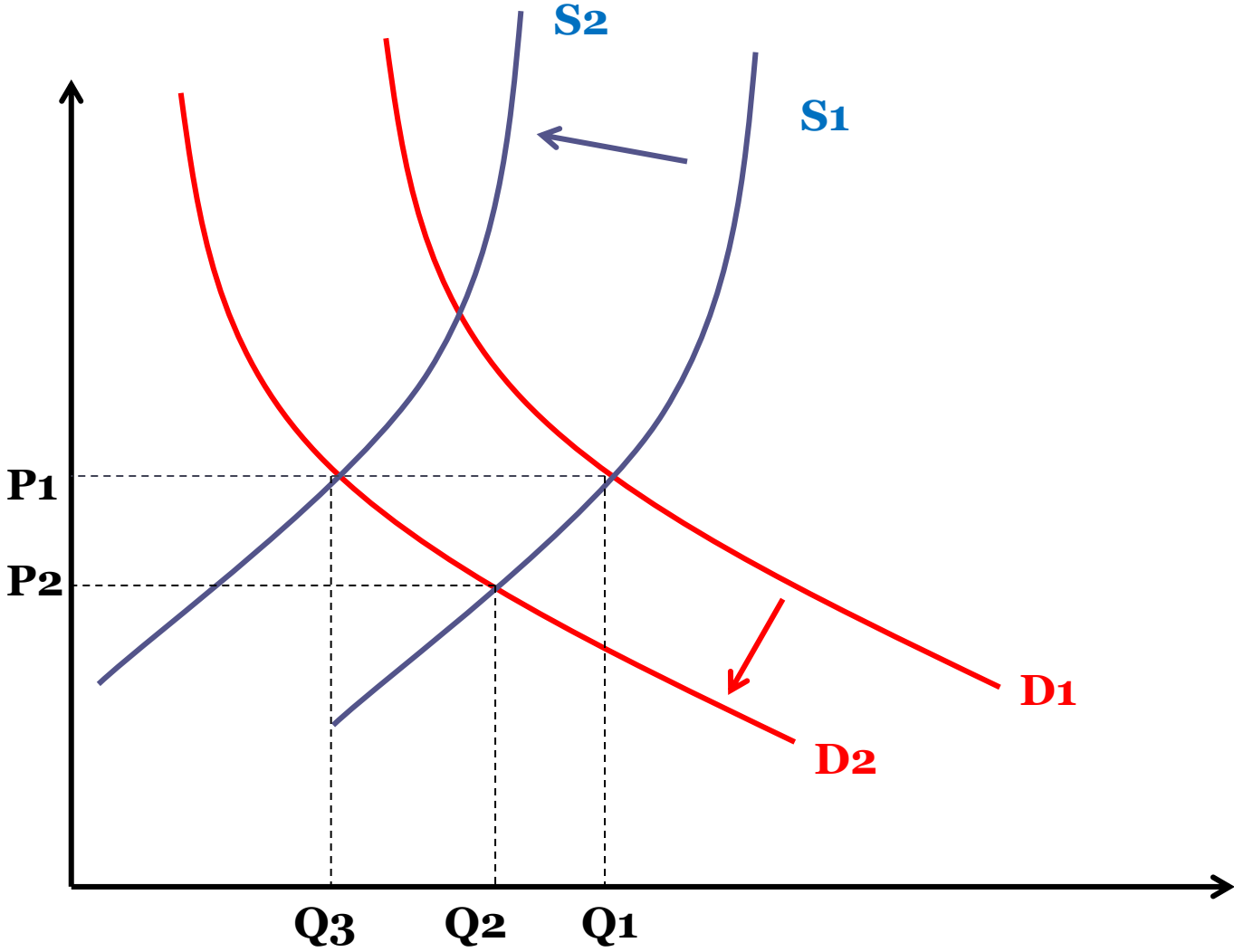
Ζήτηση και προσφορά εργασίας

- ❖ Η D για ανθρώπινο κεφάλαιο είναι συνάρτηση του οριακού προϊόντος της εργασίας
 - Επενδύσεις που αυξάνουν την παραγωγικότητα της ανθρώπινης εργασίας, επομένως το οριακό προϊόν της εργασίας, αυξάνουν την ζήτηση για ανθρώπινο κεφάλαιο.
- ❖ Η S για ανθρώπινο κεφάλαιο είναι συνάρτηση του κόστους ευκαιρίας της εργασίας σε εναλλακτικές απασχολήσεις.
 - Όσο διευρύνονται οι εναλλακτικές ευκαιρίες απασχόλησης, τόσο περισσότερο αυξάνεται το κόστος ευκαιρίας της εργασίας και μειώνεται η S εργασίας

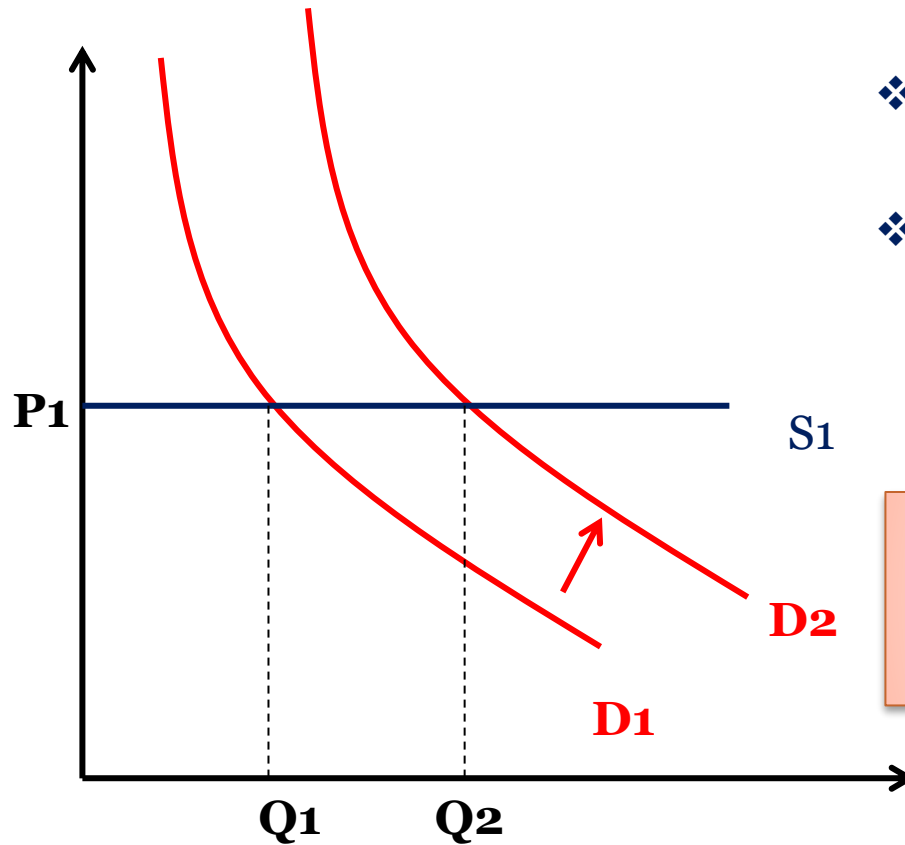
Συμπέρασμα

- ✓ Ενδεδειγμένη πολιτική:
 - Βελτίωση της παραγωγικότητας της εργασίας (επενδύσεις σε ανθρώπινο κεφάλαιο αύξηση της D για εργασία)
 - Αύξηση του κόστους ευκαιρίας της εργασίας (επενδύσεις για δημιουργία οικονομικών ευκαιριών εκτός γεωργίας μείωση της S για εργασία)
- ✓ Οι καινοτομίες καθιστούν τη χρήση των άλλων μέτρων πολιτικής πιο ελκυστική, μειώνουν τη D για εργασία και την αμοιβή εργασίας

Αγορά Εργασίας

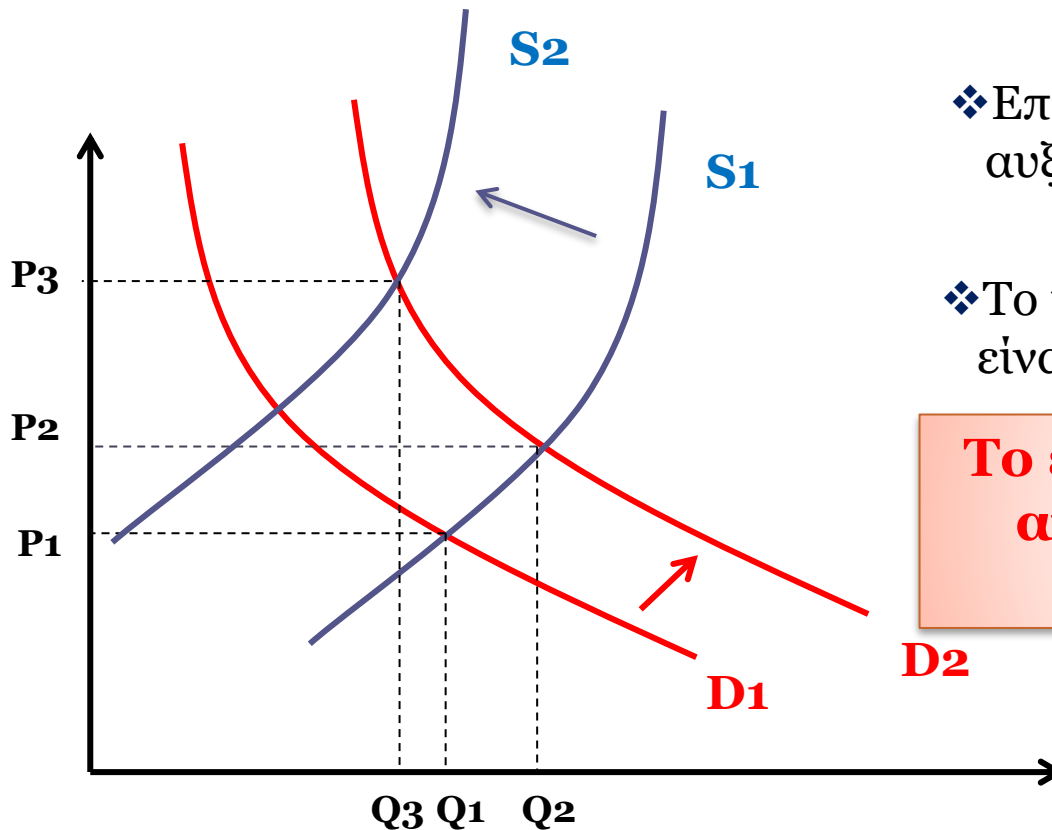
Επενδύσεις σε Ανθρώπινο κεφάλαιο όταν η Προσφορά εργασίας είναι ελαστική

- ❖ Το κόστος ευκαιρίας στην γεωργία είναι σταθερό S_1 .
- ❖ Επενδύσεις σε ανθρώπινο κεφάλαιο αυξάνουν την ζήτηση χωρίς να αυξάνουν την αμοιβή της εργασίας.

Το επενδυτικό πρόγραμμα σε αυτή την περίπτωση είναι αναποτελεσματικό.

Επενδύσεις σε Ανθρώπινο κεφάλαιο όταν η Προσφορά εργασίας είναι ανελαστική

❖ Επενδύσεις σε ανθρώπινο κεφάλαιο αυξάνουν την ζήτηση.

❖ Το κόστος ευκαιρίας στην γεωργία είναι μεγάλο S1.

Το επενδυτικό πρόγραμμα σε αυτή την περίπτωση είναι αποτελεσματικό.

❖ Αν συνδυαστεί και με ένα πρόγραμμα αύξησης της εναλλακτικής απασχόλησης, (S2) η αμοιβή της εργασίας θα αυξηθεί περισσότερο (P3).

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΥΛΩΝΑΣ II

Ιστορική Αναδρομή

- Τα πρώτα μέτρα Αγροτικής πολιτικής είχαν τομεακό χαρακτήρα και ήταν συμπληρωματικά της πολιτικής εγγυήσεων.
- 1968 Σχέδιο Mansholt
 - i. Αύξηση γεωργικών εισοδημάτων
 - ii. Δημιουργία βιώσιμων ανταγωνιστικών εκμεταλλεύσεων
 - iii. Βελτίωση της ηλικιακής πυραμίδας όσον αφορά τους αρχηγούς των εκμεταλλεύσεων
- Στην δεκαετία του '70 εφαρμόστηκαν μέτρα που αφορούσαν
 - i. Τον εκσυγχρονισμό των εκμεταλλεύσεων
 - ii. Την διακοπή γεωργικής δραστηριότητας
 - iii. Την κοινωνικοοικονομική ενημέρωση των αγροτών
 - iv. Οδηγία για ορεινές και μειονεκτικές περιοχές
 - v. Βελτίωση των δομών μεταποίησης και εμπορίας
 - vi. Σύσταση και λειτουργία ομάδων παραγωγών

Τα πρώτα Συμπεράσματα

- ❖ Όχι ολοκληρωμένη πολιτική αλλά συνοδευτικά μέτρα της πολιτικής εγγυήσεων
- ❖ **Στόχοι:**
 - ✓ Εκσυγχρονισμός των γεωργικών εκμεταλλεύσεων
 - ✓ Διευκόλυνση εξόδου των οριακών παραγωγών από τη γεωργία
 - ✓ Αποζημίωση των εκμεταλλεύσεων των μειονεκτικών περιοχών
- ❖ **Αποτέλεσμα:**
 - ✓ Τομεακή πολιτική, που συνέβαλε ελάχιστα στον εκσυγχρονισμό των γεωργικών δομών και τη γενικότερη ανάπτυξη της υπαίθρου

Αγροτική Ανάπτυξη στην δεκαετία του '80

- ❖ Αν αναδεικνύεται η έννοια του «**Χώρου**» και υιοθέτηση ολοκληρωμένων προγραμμάτων.
- ❖ 1985: Μεσογειακά Ολοκληρωμένα Προγράμματα (ΜΟΠ)
 - Η ολοκληρωμένη προσέγγιση για την επίλυση των διαρθρωτικών προβλημάτων οδήγησε και στον διπλασιασμό των κονδυλίων.
- ❖ 1988: 1^ο Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης (ΚΠΣ)
 - 13 Περιφερειακά Αναπτυξιακά προγράμματα (ΠΕΠ) και ένα τομεακό (Αγροτικής Ανάπτυξης) (στόχος η ανάπτυξη αρδευτικών έργων, τα δάση, αναδιάρθρωση των καλλιεργειών, προστασία του περιβάλλοντος).
 - Πρόγραμμα Αγρανάπαυσης
 - Πρόγραμμα πρόωρης συνταξιοδότησης
 - *Leader I*

} Σταθεροποιητές

Αγροτική Ανάπτυξη στην δεκαετία του '90

- ❖ Την δεκαετία του '90 οι πολιτικές της αναδιάρθρωσης δεν αποτελούσαν προτεραιότητα για την ΕΕ.
- ❖ Με την μεταρρύθμιση McSharry έχουμε:
 - την εφαρμογή των «**συνοδευτικών μέτρων**» (αγροπεριβαλλοντικά , πρόωρη συνταξιοδότηση και ορεινές και μειονεκτικές περιοχές)
 - **μέτρα εκσυγχρονισμού και διαφοροποίησης** των γεωργικών εκμεταλλεύσεων (επενδύσεις στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις, εγκατάσταση νέων γεωργών, κατάρτιση, στήριξη των επενδύσεων στις εγκαταστάσεις μεταποίησης και εμπορίας, συμπληρωματική ενίσχυση στη δασοκομία)

Διάσκεψη στο Cork (1996)

- Πολιτικές αγροτικής ανάπτυξης με έντονη χωρική διάσταση και όχι άθροισμα τομεακών πολιτικών
- Η στενά 'τομεακή' αντίληψη για τις Αγροτικές Πολιτικές εξάντλησε τη δυναμική της, γι' αυτό πρέπει να δώσει τη θέση της στην **ολοκληρωμένη προσέγγιση**

Από την τομεακή στην χωρική προσέγγιση (Agenda 2000)

- ❑ Δέσμευση 14% του συνολικού προϋπολογισμού για την γεωργία για προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης **Πυλώνας II.**
- ❑ Νομοθετικό πλαίσιο Καν. 1257/99
- ❑ Δεύτερο Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης (2^ο ΚΠΣ) 2000-2006
- ❑ Προϋπόθεση για την αγροτική ανάπτυξη η συνέργεια όλων των τομέων της οικονομίας και η ενεργοποίηση όλων των πολιτών της υπαίθρου.
- ❑ Έναρξη της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας **Leader+**

Το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης στην Ελλάδα την περίοδο 2000-2006

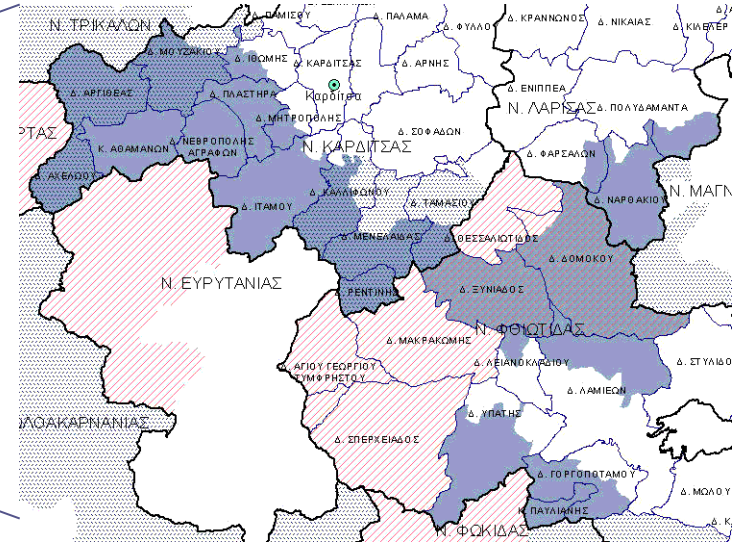
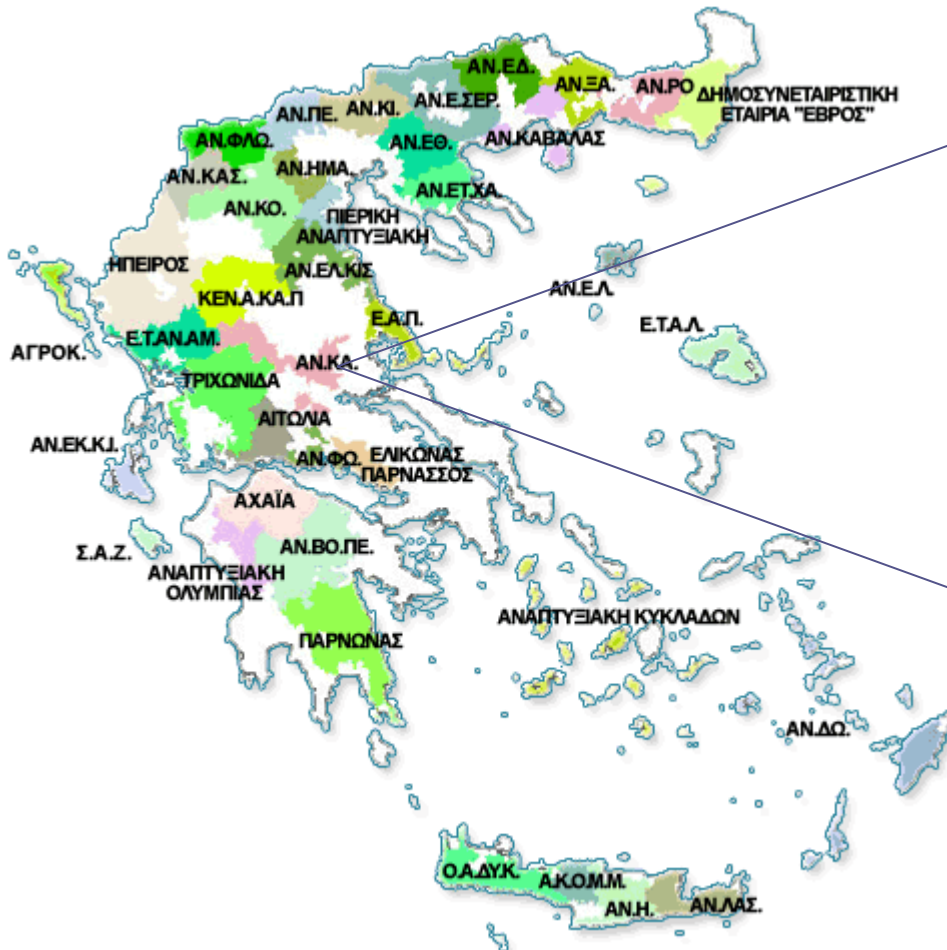
Τι είναι η «Προσέγγιση Leader»

- ❑ Η Κοινοτική Πρωτοβουλία **LEADER I** αποτέλεσε την αρχή μιας νέας προοπτικής στην πολιτική αγροτικής ανάπτυξης, δίνοντας την ευκαιρία στις τοπικές κοινωνίες να επιλέξουν οι ίδιες τη διαδικασία ανάπτυξής τους. Τα ενθαρρυντικά αποτελέσματά της οδήγησαν σ' ένα συστηματικό και ολοκληρωμένο σχεδιασμό, αυτό της **LEADER II**. Στη Γ' Προγραμματική Περίοδο (2000 - 2006), η πρωτοβουλία συνεχίστηκε με το **LEADER+**, στη φιλοσοφία των προηγούμενων εφαρμογών, έχοντας ως βασικό χαρακτηριστικό την πιλοτική διάσταση που έθεσε τις βάσεις μιας νέας μορφής βιώσιμης ανάπτυξης της υπαίθρου.
- ❑ Κατά την Δ' Προγραμματική Περίοδο, η **προσέγγιση LEADER (Άξονας 4)** ενσωματώνεται πλέον στο Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης της Ελλάδας (ΠΑΑ) 2007-2013, εξυπηρετώντας βασικούς στόχους του. Εφαρμόζονται τοπικά προγράμματα σε αγροτικές περιοχές μικρότερες της περιφέρειας, συνεχίζοντας τη φιλοσοφία της «**από κάτω προς τα πάνω**» (**bottom up**) **προσέγγισης**. Η διαχείριση και υλοποίηση των προγραμμάτων πραγματοποιείται από τοπικά εταιρικά σχήματα του δημοσίου και ιδιωτικού τομέα, τις **Ομάδες Τοπικής Δράσης (ΟΤΔ)** οι οποίες δραστηριοποιούνται στις αντίστοιχες περιοχές παρέμβασης.

Ε.Π. Leader+ 2000-2006

- ✦ Η πρωτοβουλία LEADER+, η οποία θα εφαρμοσθεί την περίοδο 2000-2006, αποτελεί ουσιαστικά τη συνέχεια των πρωτοβουλιών LEADER I και II και έχει ως βασικό σκοπό την προώθηση της εφαρμογής ολοκληρωμένων, πρωτότυπων στρατηγικών αιεφόρου ανάπτυξης στις αγροτικές περιοχές της Ε.Ε.
- ✦ Νομοθετικό πλαίσιο 946/14.04.2000 Ανακοίνωση της Επιτροπής Ε.Ε., βάσει των οποίων καταρτίσθηκε το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα πρωτοβουλίας LEADER+.
- ✦ Το Ε.Π. κοινοτικής πρωτοβουλίας LEADER+ της Χώρας μας εφαρμόστηκε σε ορεινές περιοχές (που είχαν χαρακτηριστεί με την οδηγία 75/268/ΕΟΚ), καθώς και νησιωτικές περιοχές, στις οποίες παρουσιάζεται η εντονότερη κοινωνικοοικονομική υστέρηση μεταξύ των αγροτικών περιοχών της Χώρας
- ✦ Το Συνολικό Κόστος του Προγράμματος εκτιμάται στα **392,6 εκ. €** περίπου, ενώ το ύψος της Δημόσιας Δαπάνης ανέρχεται **σε 251,18 εκ. euro**, από τα οποία τα **182.9 εκ. €** αποτελούν την κοινοτική συμμετοχή

Προγράμματα Leader+ 2000-2006

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης & Ανασυγκρότησης της Υπαίθρου 2000-2006

- ❑ Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα "Αγροτική Ανάπτυξη - Ανασυγκρότηση της Υπαίθρου 2000- 2006" (Ε.Π.Α.Α.-Α.Υ.) ήταν ένα πρόγραμμα εθνικού επιπέδου που είχε τρεις βασικούς στόχους :
 - ▶ Τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής γεωργίας ενόψει των προκλήσεων ενός συνεχώς αυξανόμενου διεθνούς ανταγωνισμού.
 - ▶ Τη βιώσιμη και ολοκληρωμένη ανάπτυξη της υπαίθρου για να αυξηθεί η ανταγωνιστικότητα και η ελκυστικότητά της και να αποκατασταθεί η κοινωνική και οικονομική της λειτουργία.
 - ▶ Τη διατήρηση και βελτίωση του περιβάλλοντος και των φυσικών πόρων της υπαίθρου.
- ❑ Οι στόχοι αυτοί υλοποιήθηκαν μέσω δράσεων οι οποίες ομαδοποιούνται σε επτά (7) Άξονες Προτεραιότητας
- ❑ Υπήρξαν δύο βασικές πολιτικές που χαρακτήριζαν όλους τους άξονες προτεραιότητας και που σε μεγάλο βαθμό σηματοδότησαν και τη βασική αναπτυξιακή στρατηγική του προγράμματος που είναι η προστασία του περιβάλλοντος και η ποιότητα.
Το Ε.Π.Α.Α.-Α.Υ. για την περίοδο 2000-2006 είχε συνολικό προϋπολογισμό ύψους **3.208,5** εκατ. €, με Δημόσια Δαπάνη ύψους **2.036,2** εκατ. € από τα οποία **1.482,7** εκατ. € συγχρηματοδότηση από το ΕΓΤΠΕ-Π.

Έγγραφο Προγραμματισμού Αγροτική Ανάπτυξη (ΕΠΑΑ)

Το Υπουργείο Γεωργίας για την προγραμματική περίοδο 2000 - 2006 έχει την ευθύνη για την υλοποίηση του Προγράμματος "Έγγραφο Προγραμματισμού Αγροτικής Ανάπτυξης (Ε.Π.Α.Α.)", το οποίο χρηματοδοτείται από το **τμήμα Εγγυήσεων του ΕΓΤΠΕ**.

❑ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Όλες οι παρεμβάσεις που περιλαμβάνονται στους τέσσερις Άξονες του Ε.Π.Α.Α., "καθοδηγούνται" από τη βασική αναπτυξιακή στρατηγική του Προγράμματος: Προστασία του περιβάλλοντος και διασφάλιση της οικονομικής - κοινωνικής συνοχής του αγροτικού χώρου. Η αειφόρος προσέγγιση, η διασφάλιση της παραμονής των κατοίκων στις ορεινές και μειονεκτικές περιοχές και η ηλικιακή ανανέωση των ανθρώπων που απασχολούνται στον αγροτικό τομέα, αποτελούν βασικές επιλογές του Υπουργείου Γεωργίας, που υλοποιούνται με το Ε.Π.Α.Α.

❑ ΑΞΟΝΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ

Το Έγγραφο Προγραμματισμού Αγροτικής Ανάπτυξης αποτελείται από τέσσερις τομείς, τέσσερις Άξονες, οι οποίοι είναι οι εξής:

- ✓ **Άξονας 1:** Πρόωρη Συνταξιοδότηση
- ✓ **Άξονας 2:** Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις για τις μειονεκτικές περιοχές
- ✓ **Άξονας 3:** Γεωργοπεριβαλλοντικά μέτρα
- ✓ **Άξονας 4:** Δάσωση Γεωργικών Γαιών

Εκ των Υστέρων Αξιολόγηση του ΕΠΑΑ

- ✓ **Πρόωρη Συνταξιοδότηση:** ενισχύθηκαν περισσότεροι από 61.000 δικαιούχοι,
- ✓ **Εξισωτική Αποζημίωση:** ενισχύονται κατά μ.ο σε ετήσια βάση περισσότεροι από 103.000 δικαιούχοι,
- ✓ **Βιολογική Γεωργία:** ενισχύονται περισσότερα από 152.000 ha
- ✓ **Βιολογική Κτηνοτροφία:** ενισχύονται 2.050 δικαιούχοι
- ✓ **Μείωση της νιτρορύπανσης:** ενισχύονται περισσότερα από 176.000 ha (περιοχές Θεσσαλίας, Πηνειού Ηλείας και Κωπαΐδας)
- ✓ ενισχύονται περισσότεροι από 2.700 δικαιούχοι για την προστασία έκτασης 3.383 Ha στον **Ελαιώνα της Άμφισσας** (Μέτρο 3.14),
- ✓ **Δασώσεις Γεωργικών Γαιών:** ενισχύονται περισσότεροι από 23.000 δικαιούχοι για την δάσωση περισσότερων από 27.000 ha
- ✓ **Εφαρμογή και Τήρηση Προτύπων:** ενισχύονται περισσότερες από 4.000 εκμεταλλεύσεις για την ηλεκτρονική σήμανση 749.000 αιγοπροβάτων.

Η αποτελεσματικότητα του Ε.Π.Α.Α μέχρι την ολοκλήρωση του, υπολογίζεται σε **0,93**

Αποτελέσματα

- ▶ Η μέση ηλικία των διαδόχων γεωργών είναι περίπου 30 έτη.
- ▶ Η μέση διαφορά ηλικίας μεταξύ αποχωρούντος γεωργού και διαδόχου είναι περίπου 27 έτη.
- ▶ Επιτεύχθηκε αύξηση στο μέσο μέγεθος των νέων εκμεταλλεύσεων, η οποία ανήλθε σε 10,7 ha, σχεδόν διπλάσια από το μέσο μέγεθος σε εθνικό επίπεδο (4,4 ha, στοιχεία 99/2000), αλλά αρκετά χαμηλότερο από το μέσο κοινοτικό (18,2ha).
- ▶ ο περιβαλλοντικός προβληματισμός που εισήγαγε στις τοπικές αγροτικές κοινωνίες, μέσω των πιλοτικών δράσεων που εφαρμόστηκαν,
- ▶ ηλεκτρονική σήμανση αιγοπροβάτων σε ποσοστό 2,67% δηλαδή εντάχθηκαν στο πρόγραμμα 3.475 αιγοπροβατοτροφικές εκμεταλλεύσεις σε σύνολο 130.000 (σύνολο χώρας).

Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2007-2013

- ❖ Το πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) 2007-2013 καταρτίστηκε βάση του Κανονισμού 1698/2005 για την αγροτική ανάπτυξη.
- ❖ Το Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΣΣΑΑ) 2007-2013 καθόρισε τις προτεραιότητες της Ελλάδας για την περίοδο 2007 -2013, που θα εφαρμοστεί μέσω του **Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2007-2013 (ΠΑΑ)** το οποίο διαρθρώνεται σε 4 άξονες :
- ✓ **Άξονας 1** «Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του τομέα της γεωργίας και της δασοκομίας»
- ✓ **Άξονας 2** «Βελτίωση του περιβάλλοντος και της υπαίθρου»
- ✓ **Άξονας 3** «Ποιότητα ζωής στις αγροτικές περιοχές και διαφοροποίηση της αγροτικής οικονομίας»
- ✓ **Άξονας 4** «Εφαρμογή της προσέγγισης LEADER»

Στρατηγικοί Στόχοι

1. Διατήρηση και βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της γεωργίας, της δασοκομίας και του αγροδιατροφικού τομέα.
2. Προστασία του περιβάλλοντος και αειφόρος διαχείριση των φυσικών πόρων.
3. Βελτίωση της ποιότητας ζωής στις αγροτικές περιοχές και στην ενθάρρυνση της διαφοροποίησης της αγροτικής οικονομίας .
4. Δημιουργία τοπικών ικανοτήτων για την απασχόληση και τη διαφοροποίηση στις αγροτικές περιοχές μέσω της προσέγγισης **Leader** .

Στόχοι και Άξονες Προτεραιότητας

Πόροι του ΠΑΑ 2007-2013

- ▶ Το **46,1%** του Προγράμματος θα δαπανηθεί για τη *βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της γεωργίας και της δασοκομίας (Άξονας 1)*
- ▶ το **34,5%** για τη *βελτίωση του περιβάλλοντος και της υπαίθρου (Άξονας 2),*
- ▶ το **19,4%** για την *ποιότητα ζωής στις αγροτικές περιοχές και τη διαφοροποίηση της αγροτικής οικονομίας (Άξονας 3),*
- ▶ Το **5,9%** για την εφαρμογή δράσεων προσέγγισης **Leader** και κατανέμεται στους Άξονες 1 και 3. ενώ για την Τεχνική Βοήθεια το **2,0 %**.
- ▶ Οι περιφέρειες σύγκλισης θα αντλήσουν το **81,1%** των διαθέσιμων πόρων, οι εκτός σύγκλισης το **14,4%** και τα νησιά του Αιγαίου το **4,5%**

ΠΑΑ 2014-2020

Το **Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020** εγκρίθηκε το Δεκέμβριο του 2015. Η συμμετοχή του **Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ)** για την Ελλάδα κατά την Προγραμματική Περίοδο 2014-2020 ανέρχεται σε **€4,7 δις** περίπου, τα οποία αντιστοιχούν σε περίπου **€6 δις** δημόσια δαπάνη.

Στρατηγικοί Στόχοι:

- Η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας & της παραγωγικότητας του πρωτογενούς τομέα.
- Η αναβάθμιση του ανθρώπινου δυναμικού και η ενίσχυση της επιχειρηματικότητας.
- Η ενίσχυση της αξίας αλυσίδας των εγχώριων αγροτικών προϊόντων.
- Η προστασία του περιβάλλοντος και των φυσικών πόρων, η αντιμετώπιση και η προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή.
- Η ενίσχυση του κοινωνικού ιστού στις αγροτικές περιοχές.

Στάδια προγραμματισμού:

1. Στρατηγικό κείμενο που θέτει τις προτεραιότητες της Ε.Ε. για τους τρεις θεματικούς άξονες

2. Εθνικά στρατηγικά σχέδια που ενσωματώνουν τις προτεραιότητες της Ε.Ε. και διασφαλίζουν τη συμπληρωματικότητα με τις λοιπές πολιτικές (περιφερειακή, συνοχής και κοινωνική)

3. Εθνικά ή περιφερειακά προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης που διαρθρώνονται γύρω από τους τέσσερις άξονες